

Charles, of het verlangen naar onkwetsbaarheid

Colofon

ISBN: 978 90 8954 954 9

1e druk 2017

© 2017, Sjef van Esch

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel
of rechtstreeks bij de uitgeverij:

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Afbeelding voorzijde: De Oude Grieken geloofden dat overledenen als schimmen in het onderaardse dodenrijk van Hades voortleefden. Onder begeleiding van de god Hermes werden de doden tot aan de mythische rivier de Styx gebracht, waar ze met een veerboot naar het aan de overkant liggende dodenrijk werden vervoerd.

Charon was de veerman. De overtocht over de Styx was niet kosteloos. Daarom werd bij de overleden Grieken een muntje (obol) in de mond gelegd. Als de overtocht niet betaald kon worden dan zouden de geesten van de overledenen meer dan 100 jaar aan de kust van de rivier Styx ronddwalen. In de roman 'Charles, of het verlangen naar onkwetsbaarheid', speelt de Griekse mythologie een niet onbelangrijke rol.

Niets uit deze uitgave mag worden veeleevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Charles, of het verlangen naar onkwetsbaarheid

Sjef van Esch

Inhoud

Proloog	7
1. Superdaddy	13
2. Dit is een stiltecoupé	21
3. Bloody guts	33
4. Hockeymeisjes, lommerrijke lanen	43
5. Zijn of niet zijn	50
6. Dichtung und Wahrheit	55
7. 'De schichtige blik in je ogen'	66
8. De glimlach van Mona Lisa	72
9. In therapie!	81
10. Dolende zielen	87
11. De carroussel van Chagall	102
12. Bianca	104
13. De ogen van Lisa	109
14. Omstandigheden	117
15. Scènes uit een huwelijk	120
16. Spreek geheugen, spreek ...	141
17. Beterschap?	147
18. Het kan verkeren	150
19. Lonneke	162
20. Scherven	173
21. De eeuwige jachtvelden	179
22. Geluk gehad	187
23. Algehele radiostilte	192
24. Stille nacht, Heilige nacht	200
25. De lokroep van Charon	211
26. Twee koningskinderen	216
27. Papa!	220
28. Als gewone mensen	225

Proloog

Vertel mij, Muze, van de man en zijn daad

Als Charles dronken is, dat wil zeggen min of meer wezenloos voorover over zijn stamtafeltje hangt, de wazige blik gericht op een onbestemd punt in een ruimte achter of boven de tap en nog lang niet van zins op te breken, dan is het oppassen geblazen. De kastelein weet dit, de overige gasten weten het en de serveerster van die avond gaat ook niet tegen hem in; wie niet van het personeel heeft alle kunstgrepen al eens toegepast? Een beminnelijke glimlach, een schouderklopje, een moederlijke vermaning, een ruk aan zijn arm: het paard ligt voor dood op het ruwe hout, een knappe stal-knecht die het beest nog op z'n poten krijgt. 'Benen' hoor je dan te zeggen. Maar bij dit paard?

Zo veel eer is er aan deze ouwe knol even niet te behalen. Soms lukt het ook de kastelein niet om de koppige drinkerbroer op tijd de kroeg uit te krijgen. Er zit dan niets anders op dan te wachten totdat hij in slaap valt, een dronkenmanslaap waaruit hij wonderlijk genoeg telkens angstig wakker schrikt en zichzelf tenslotte dan toch overeind hijst, een half uur na sluitingstijd. Het is een vast patroon.

Geërgerd heeft de kasteleinse het strijdtoneel dan allang verlaten, na eerst nog venijnig wat met de glazen te hebben gerinkeld, tegen beter weten in maar koppig van plan haar man opnieuw aan het verstand te brengen dat er stevig moet worden opgetreden. Rituelen waarvan de brave man niet weet of ze hun huwelijk in stand houden dan wel op den duur zullen ondermijnen.

Maar de kastelein verstaat zijn vak. Leven en laten leven is zijn motto, het is hem door zijn eigen vader, de derde generatie die hier vanaf het prille begin achter de toog in het dorpscafé de scepter zwaaide, met de papelepel ingegeven. Hij hoort zijn vrouw een paar maal de trap op en af stommelen, ze spot met zijn geduld en roept half luid dat ze er binnenkort de brui aan zal geven.

Een beetje bizar woord, vindt hij het, 'de brui', en haalt zijn schouders op. Er zijn mensen - en deze schenker is er een van - die het leven de baas blijven door de meeste dingen op hun beloop te laten, passief en afwachtend aan de zijlijn staand. Wonderlijk hoe juist dan de puzzelstukjes vaak als vanzelf in elkaar klikken, door een onzichtbare hand bijeen geschoven. Probeer het maar eens.

Maar nu moet hij wel in actie komen. Boven worden stoelen en andere delen van het slaapkamermeubilair hoorbaar mishandeld, met een venijnige ruk worden ook de gordijnen aansprakelijk gesteld voor het uitblijven van enige actie beneden in het proeflokaal, de badkamerdeur krijgt tot tweemaal toe onverdiend een harde klap te verwerken.

Dit lijkt het moment waarop zijn geduld vanaf twee fronten onder vuur komt te liggen, beneden en boven, dat beseft zelfs deze goedmoedige hoeder van nachtbrakers en dronkaards.

Hij loopt wegens zijn slechte been zo min mogelijk door de zaak maar nu moet hij wel naar het tafeltje en probeert voorzichtig het lege borrelglas uit de hand van de slaper te verwijderen.

Dat gaat dit keer minder gemakkelijk dan verwacht. De vingers verkrampen. Met zijn andere hand steun zoekend probeert de niet heel jonge stamgast te gaan staan en zwaait vervaarlijk met zijn lege glaasje in het rond.

Met een verwilderde blik op de geschrokken kastelein gevestigd barst hij onverwacht uit in hoongelach, een onbedaarlijk gehuil, bijna dierlijk. Zijn tegenspeler in deze hopelijk laatste acte van de avond deinst achteruit, zoekt steun bij een stoel achter zijn rug. Er is sinds kort iets met zijn arm, misschien dat de zelf manke kroegbaas daarom toch nog met hem te doen heeft.

‘Vertel mij’, schreeuwt de wilde terwijl hij half rondtollend overeind komt, ‘vertel mij, Mousa, Mousa, wat ik heb misdaan, waarom ik lijden moet. Ja, meneer de herbergier, ik crepeer, ik ga al jaren door het stof, door het stof ga ik, dat u dat niet ziet.’

En, in één adem door, alsof er enig verband bestaat, raaskalt hij er achteraan: ‘What you see, ouwe krijger van me, what you see is not what you get ... begrijp je dat? Nee, je begrijpt het niet. Zelfs de wraakgodinnen begrijpen dit niet. De wraakgodinnen, als je die toevallig kent! Maar misschien omdat ik onkwetsbaar ben, onkwetsbaar... hoor je me, geen mens krijgt me eronder, dat je het maar goed onthoudt!’

Dit is het moment voor de krijger om snel de deur te openen en de verfrissende adem van de nacht gul naar binnen te laten stromen. Het werkt, nu weet ook onze laatst overgebleven Tempelier vast wel hoe laat het is. Natuurlijk gaat het allemaal tergend langzaam, zoals alles waarop we vurig wachten en hopen in het leven meestal geen haast maakt ons onze zin te geven, elke dag exploderen we wel een keer van ongeduld. Maar goed, de benevelde man beweegt in elk geval, het kwijl loopt in schokjes langs zijn kin, hij hikt, draait zich in de deuropening nog een keer om, zwaait opnieuw met zijn goede arm - de andere hangt er steeds wat slapjes bij - over de hoofden van een denkbeeldig publiek en declameert met dubbele tong onder het binnenvallende licht van

de lantaarn: ‘Muze, muusje lief, vertel mij van die nacht, het krakend koude ijs, en van het kwaad, opdat ik het niet vergeet, dat kwaad in mij dat straf en boete wacht, waar blijft Juno’s toorn? Mijn leven en mijn bloed zijn niets meer waard. Maar ze halen me niet op, de sukkels, vergeten en vergeven ha, dat neemt de pijn niet weg. Rust noch slaap wordt er gegund aan de rusteloze moordenaar. Morpheus, ouwe slaapgod, omknel me met uw armen, slááápen ... laat me dan toch eindelijk slapen!’ Buiten, eindelijk de straat op wankelend, wijst Charles - *deze arme sterveling* - met de vinger naar de sterren, schreeuwt nog één keer: ‘Schuldig zonder straf, zondig zonder vergeving, waar is de hel verdomme. Ik heb een vrouw vermoord, ik zweer het je, maar ze geloven me niet. Niemand die me gelóóft, maar Charly houdt zijn mond, zo slim is Charly wel, Charly is geniáál, zo slim!’ Dan pas lijkt onze held voldoende uitgeput, hij strompelt tenminste binnensmonds vloekend weg uit het portiek, klampt zich vast aan de vensterbank onder het raam. Alleen voor zichzelf is hij nog verstaanbaar.

‘Waarheid? ... nee, zwijgen, zwijgen is goud ... onthoud dit Frederique?’, zo ongeveer klonk zijn laatste dronken statement. Dit had hier wat licht op de zaak kunnen werpen maar de kastelein deed geen moeite, wist ook niet wie hier werd bedoeld, een naam met ... ique op het end, iemand die ‘dichtbij de waarheid’ scheen te zijn, maar het gemurmel wordt half opgeslurpt en tegelijk met een golf opgeboerde whiskey afgevoerd, terug het keelgat in.

Toch is de kleine dolleman plotseling nog even terug bij de deur die de kastelein nog op een kier heeft. Hij probeert een gebaar, begint aan een excuus, zoekt de arm of de hand van de ander, die hem even bij de schouder door elkaar schudt. ‘Kom je zo wel thuis, Charles?’, vraagt deze altijd weer

barmhartige Samaritaan. Grote, holle ogen kijken hem nu verbaasd aan. ‘Ik kom altijd thuis’, bromt de stamgast, plotseling al wat ontнуuchterd lijkt het. ‘Ik kom altijd thuis, dat is juist het ... pro ... probleem, daar begint pas de ellende’. Dan probeert hij opnieuw nog met een zwaai in het rond afscheid te nemen van de wereld bij nacht en met zijn hand tegen de gevels tikkend zwabbert hij de dorpsstraat uit.

‘Wat had die ouwe nou nog? Wat een kabaal weer vanavond, heb je hem er nu eindelijk uitgegooid, hij geeft alleen maar overlast. En die lamme arm van hem, heeft ie die al lang? En heb je hem gezegd, dat we op oudjaar gesloten zijn, morgenavond?’ De vrouw is nog wakker, ze zit rechtop in de kusens, heeft liggen luisteren, dat spreekt vanzelf.¹

De kastelein haalt zijn schouders op, hangt zijn leren vest over een stoel, stapt wat moeilijk uit zijn broek en mompelt: ‘Iets met een wraakgodin of zo, en dat ie iemand heeft vermoord, dronkenmanspraat, weet ik veel.’¹

1 Vrouwen blijven tot het laatst toe wakker, altijd. Maar dat zal eenieder bekend zijn. Zij waken over de wereld. Of zij zich dit bewust zijn, doet er even niet toe. We zijn ons veel eigenschappen niet bewust, de aangeboren karaktertrekken misschien nog het minst. Mogelijk stamt de vrouwelijke waakzaamheid uit de oertijd waarin stoere jagers dagen op pad waren om een hert te verschalken en vrouwen de verantwoordelijkheid droegen voor ‘huis en haard’ en al het klein grut dat daaromheen krioelde. Dat moet een dagtaak zijn geweest bij gebrek aan lucifers om natgeregende stookplaatsen weer aan de praat te krijgen, tegelijk erop toezien dat de kleintjes elkaar niet met een rondslingerende vuistbijl te lijf gingen en dat alles met de neus nu eens in deze dan weer in die windrichting, de hele omgeving onafgebroken inspecterend waaruit allerlei onraad kon opduiken. Die alertheid is van moeder op dochter enzovoort tot in lengte van eeuwen doorgegeven. De onverschilligheid waarmee de kroegbaas bij het commentaar van zijn eigen herderin z’n schouders ophaalt, zal ook wel van alle tijden zijn.

1. Superdaddy

Er zijn dagen dat Charles nuchter is, nuchterder dan anders. Van kroegbezoek kan dan helemaal geen sprake zijn. Dagen waarop hij - wonderwel - zogenaamd andere dingen aan zijn hoofd heeft. Hoewel, ... het draait dan altijd om zijn dochter die weer eens heeft gebeld, die hem dan acuut - háár woorden - *acuu*t nodig heeft. De belastingman zit op haar nek, wil ineens zijn neus in de boeken steken van haar theaterbedrijfje. Of ze zit dringend verlegen om een oppas voor haar kleintje: 'Opa-dagje, pa, dat vind je toch altijd zo leuk?' Dan zucht hij eens, mompelt wat ter geruststelling maar laat die dag de fles verder met rust, pakt waarachtig 's avonds alvast wat spullen bij elkaar, zet de wekker op zes uur, neemt een, twee tranquilizers.

Morgen is het zo'n 'pappie-knapt-het-op-dag'. De oproep van Frederique laat in de namiddag klonk bijna als een noodkreet. 'Jeetje, forse huurachterstand, nee, gaat om oefenruimte toneelclub, ja, mijn verantwoordelijkheid, aanmaningen kwijtgeraakt, zomaar een incassobureau aan de kont hangen, belachelijk hoge incassokosten ineens, aangetekend schrijven deurwaarder, heel bizar allemaal', en of hij, '*pap!*, *alsjeblijf, alsjeblijf*', het dreigend onheil nog kon afwenden... 'as soon as possible, pap!'

En in één adem daarop doorstomend: 'Jij bent zo creatief met smoesjes, brieven op poten, een of twee telefoontjes desnoods, toch, daddy? Ik heb alle papieren al klaarliggen voor je, wat ik nog heb kunnen vinden bedoel ik.' En dan, nog vóór hij haar van replek had gediend: 'Ja, ik weet wat je wilt zeggen, inderdaad dom, dom, dom, ja alsof mijn hoofd en de rest niet uit één stuk bestonden, maar kom je gauw, please, please?!'

‘Hm, hm’, had hij geantwoord, niet meer dan ‘hm’ wat, ha, direct positief werd uitgelegd aan de andere kant: ‘Prima pap, supersuper-daddy! Morgen dan, pap?’

Het is echt héél cool van je! Love you, dad! Love you!’

Dit moet wel liefde zijn, dacht hij, van zijn kant zeker ... als je dochter je in twee, vooruit, drie halve zinnen weet in te pakken. Als er meer tekst voor nodig was geweest, zou hij aan zichzelf zijn gaan twijfelen.

Er verschijnt een glimlach om zijn mond, beelden van dochters uitpuilende keukenla overrompelen zijn brein: bundeltjes elastiekjes, drie, vier schilmesjes, schaaftjes, punaises los en in open (!) doosjes, een bruin verschoten strengetje knoflook, een opengeritste blauwe brief, een tweede, een derde nota bene nog ongeopende blauwe envelop, een kindertekening, een schoolrapportje, een herhalingsrecept voor de pil, rekeningen, stompjes vetkrijt, een fotootje van de overreden kat, nog meer rekeningen, het ligt allemaal in die ene la die ze echt heus wel ‘eens uitmest binnenkort, deze plek is even voor nood, pap’.

Nood, wanhoop, liefde ... verdomd, ze lijken bij elkaar te horen samen met de glimlach die zijn gezicht voelbaar heel even uit de strakke plooi trekt. Iets van warmte en opwinding vloeit door naar zijn maag- en darmkanalen terwijl hij zijn eigen woonvertrek inkijkt, zijn eigen onbeschrijflijke wanorde gadeslaat, overal gevaarlijk scheef hangende torentjes van kranten, tijdschriften, ongeopende post, links rechts uitgetrapt schoeisel, aangekoekte glazen op bijzet-tafeltjes, een asbak vol halve stompjes sigaar; de kamer is zijn eigen hoogstpersoonlijke keukenla die hier dan toevallig iets groter is uitgevallen. Maar dit is anders, houdt hij zich voor. Nee, niks medelijden, maar zo ziet eenzaamheid eruit, zelfverkozen eenzaamheid, dat men dit goed begrijpe. Geen

sociaal werker nodig, dat men dit eveneens in de oren knope. Een zelfgekozen non-bestaan, dat hier als een zorgvuldig samengesteld stilleven wordt geëtaleerd. Vrienden zouden zeggen dat hij een doodlopende straat is ingeslagen, maar gelukkig heeft hij geen vrienden, eigenlijk nooit veel gehad ook.

Maar hier wil hij het niet langer met zichzelf over hebben, nu de gilletjes van Frederique nog in zijn oren piepen. Dochterlief in paniek, oké, dat vraagt van hem dat hij tenminste wel de kop erbij gaat houden. Morgen vooral helder zijn, geen spijkers in zijn schedel, dus eerst moet de fles weg. Waarheen? Hij struikelt bijna over het snoer van de staande schemerlamp. Rommelkonten zijn we, Doornroosje en haar superdad, denkt hij, maar aardige, zachtaardige rommelkonten, onbeholpen boefjes die met het leven even geen raad weten maar elkaar af en toe een beetje stutten. Was dat ook niet iets uit de bijbel?

Een glimlach, en die gloed in zijn buik, noem het misplaatste trots en geef anders de drank maar weer de schuld, die misschien nog wat nabrandt op de bodem van zijn veelgeplaagde maag?

‘Ik kom eraan’, mompelt hij. ‘Lieve schat, ik kom eraan.’ Voor vandaag schroeft hij de dop bedachtzaam op de whiskeyfles. ‘Jij doet even niet mee, vriend’, mompelt hij. Ja, wie het gezelschap schuwt, hij neme een hond, kooit een kanarie, gaat orchideeën kweken of hij maakt elke namiddag *gezellig* een fles van het een of ander soldaat. Hij is *van de gezelligheid* en met zijn soldaat onder de arm gaat hij nu de keuken in, kastje geopend: ‘geef acht, op de plááts ... rust en op uw gemak’.

Hij veegt zijn wat kleverige handen af aan een theedoek. Hij kan het nog, als het moet kan hij heus de whiskey laten staan.

O, die stem die daar ergens van achter de horizon van zijn bewustzijn hatelijk protesteert, hij hoort die wel, die meldt zich nog regelmatig maar op dit punt is zijn repliek steeds verrassend ad rem: ‘Was jij niet allang dood, lieve schat?’

Hij zegt het met iets teveel nadruk half hardop om het commentaar te bezweren, niet ongevaarlijk naar het schijnt. Er trekt een vreemde rilling langs zijn lenden omhoog, bah, daar hoort dan meteen het beeld bij van dunne lippen tot minachting samengeknepen, die toon van onverhuld sarcasme. Als een vlieg slaat hij het beeld van zich af: dat moeten we nu niet hebben, deze oude herinnering mag geen kans krijgen, weg, weg, dit is allemaal niet de bedoeling. Wat te denken van een schop tegen het keukenkastje, natuurlijk is dit onmacht, hier moet hij niet blijven dralen, zeker niet met de whiskey nog gewillig binnen handbereik. Op de plaats rust, dat is het geheim, en verder geen strapatsen meer, niet nu, niet nu er morgen geleefd moet worden, het gewone leven van alle mensen. Allang eens naar uitgezien.

In de kamer organiseert hij onhandig een stoel richting de antieke klaptafel, schuift giro-enveloppen opzij, grabbelt de muis van de pc onder een bloknoot vandaan. Op internet raadpleegt hij aandachtig de reisplanner, noteert vertrektijden en de aansluiting op de boemel naar Driebergen. Om verzekerd te zijn van een beetje normale nachtrust neemt hij nu alvast een halfje oxazepam. Hij gaat straks wat vroeger naar boven dan gewoonlijk. Goede voornemens bedenken kan iedereen, maar zonder strategie gaat de zon gauw onder. ‘Wie a zegt’... (ach, zijn lieve vader, die mag hem altijd vriendelijk vermanend op de schouder tikken, de goedbloed: ‘vroeg met de kippen op stok ... de morgenstond heeft goud in de mond’... zo is het, pa).

Hij kan het nu zelf ook wel hoor: tegen tien van de divan

overeind komen, de lichten even nalopen en de trap opgaan, voorzichtig aan de reling, haal ons matroosje gauw eens binnenboord ... mooi is het leven. Kijk nou, we zijn boven, ... geduld stuur... geduld man, ik heb dit vaker gepresteerd en altijd weer op tijd op appèl, remember? En dan, lieve lusterasters, donderen uit de galmgaten van de toren van de Allemanskerk tien zware, lange klankexplosies de late avond in, ten teken dat het dorp - *nox erat* dichtte tweeduizend jaar geleden Vergilius al - ten teken dat mens en dier het zo langzamerhand nu wel voor gezien mogen houden.

Laat hij nou dapper reeds het voorbeeld geven zoals hij hier al in zijn ondergoed aan het raam verschijnt, loerend naar de nachtelijke hemel, zo maar, want hij is ook zo maar uit zijn kleren gestapt, zijn pantalon hangt keurig gevouwen over de stoel klaar voor de grote reis. Hij kan het, hij kan het heus wel, alles onder controle, is dit niet het bewijs dat God misschien dan toch bestaat?

Nu nog, ha, het maangebod. Ach, die gekke Bianca, zijn brave degelijke perfecte tweede catastrofe, hoe zou het met haar gaan? Zou ze nog altijd, maar nu vanuit het raam van de torenflat in Buitenveldert, elke avond achter het gordijn vrouwe Luna met haar schietgebedjes bestoken?

‘Oei, volle maan ... tja, daar is geen kruid tegen gewassen’, zei ze dan. ‘Dan moet je al tevreden zijn met een paar uur slaap, maar nieuwe maan is meestal op onze hand. Je moet wel eerst contact maken natuurlijk’. En dan hief ze haar vlezige blanke armen hoog naar de pinkende sterretjes en prevelde god-weet-welke onzinspreuk om de bleke maangodin haar gunsten af te smeken.

‘Gelóóf je nou werkelijk al die apenkolder?’ sneerde hij eens. Toegegeven, er schuilt soms meer tact in een staafmixer dan in Charles, dat zal hij niet ontkennen.

Volle maan, halve maan, geen maan, als iéts in de kluwen van kabeltjes onder zijn schedeldak de ene na de andere kortsluiting weet te veroorzaken dan is het toch eerst en vooral Frederique.

Frederique, enfant favorite, enfant terrible. Onrustig ademend repeteert hij de voorspelbare dialogen waarin hij morgen verstrikt kan raken. Want zal het niet gaan als al die vorige keren? Eerst kijkt de lieve schat geamuseerd toe hoe hij telefonerend weer wat zon tevoorschijn tovert onder het Ruysdaelse wolkendek vandaan, supersuperdaddy toch? Uitstel van betaling of vermindering van de boete, zoiets moet hij er uit kunnen slepen. Roerloos zit ze dan vast nog een seconde opgelucht te genieten, ze speelt dat, oké, je bent actrice of niet, maar hoe mooi is ze dan, geen wonder, zijn eigen bloed. Dan ineens volgt haar beloning en springt ze, al is ze dertig lentes, dartel op zijn schoot, overlaadt hem met wilde kussen ...'als ze hém toch niet had!' Daarna, hij ziet het al voor zich en hoe het gebeurt, gebeurt het, daarna betreft haar Italiaanse koppetje ineens, ze gaat met de beentjes gekruist onder zich tegenover hem op de sofa zitten en steekt dan een andere monoloog af.

Niets aan de hand, het kan nog overal over gaan, heerlijk om naar te kijken. Maar het zijn evenzovele schermutselingen, hij is er zeker van, om de vijand, nou ja, tegenspeler op zijn gemak te stellen. Want hij is op dat moment zomaar ineens haar opponent. Moet hij zich wapenen? Overdrijft hij nu niet hier zo te liggen malen? Ja, ze zal het niet kunnen laten, zal niet van haar praatstoel afstappen vóórdát ze ook haar laatste stokpaardje van stal zal hebben gehaald, dat al heel gauw de gedaante aanneemt van een steigerende, ongedurige hengst. 'Mag ik nu nog eens wat vragen, pap' zal ze beginnen en alleen bij die gedachte al hoopt het angstzweet zich op in al

zijn poriën. ‘Je hoeft het me niet in detail te vertellen maar ik vind dat ik na zoveel jaar wel recht heb op de waarheid, en dat zal jou ook goed moeten doen, pap, het zal je opluchten, en bovendien, er is niet eens een officieel onderzoek ingesteld toch, toen?’ Een vorige keer wist hij zich nog te redden door te beloven ‘binnenkort een geschikt moment te zoeken’ om haar vragen te beantwoorden, ‘in ieder geval niet vlak voor de thuiskomst van haar vriend en levensgezel, per slot had die er niks mee te maken’ etcetera. Maar zoiets werkt natuurlijk maar één keer. Zelfs het meest beproefde pantser is aan slijtage onderhevig. Varianten van dialogen teisteren voorlopig zijn onrustig brein.

‘Wat heb je te verliezen, pap, het was toch een misverstand allemaal, jij had in feite toch geen schuld aan het ongeluk?’ Frederique zal er weer mee komen, reken maar. Voor de zoveelste keer, misschien moet hij nog een pilletje nemen? Zou hij echt voor haar alles tot in detail oprakelen, ja dan valt het doek, dan slaat haar liefde om in minachting, walging, hij twijfelt er niet aan. Maar hij hoeft zich toch niet alles te herinneren? Hij kan proberen weer een rookgordijn op te hangen: wat te denken van zijn leeftijd, de eerste barstjes in het geheugen, hoe lang is het niet geleden allemaal, bijna twintig jaar. Logisch, dat die ochtend in februari hem niet helder meer voor de geest staat. Logisch dat veel details met de jaren uit zijn geheugen zijn geglipt. Zij zal zich met de grote lijnen tevreden moeten stellen. (Wat hij te verliezen heeft? Hij heeft *alles* te verliezen, het kostbaarste dat ie heeft, het enige waarvoor hij nog leven wil, hem dierbaarder dan welk ander schepsel op deze aardkloot ever, zijn eigen diamant, zijn laatste strohalm ook ... hij moet op zijn *qui vive* zijn, morgen. Hij moet uitgerust zijn, dus slapen is de boodschap. Op de badkamer frutselt hij een hele oxazepam uit de

strip en zoekt opnieuw zijn bed op. Slaap, man, verdomme slááp.)

Die nacht ziet Vrouwe Luna het allemaal met lede ogen aan hoe hij nog drie, vier maal het bed uitgaat, slokjes water neemt, gespannen de slagen telt van de torenklok, het kussen opschudt, en tenslotte, nog voor de wekker is afgegaan, opveert en het bed uitspringt en meteen het gordijn driftig opzij schuift. Een streep vaal grijs boven de populieren in de verte - populieren, berken? - kondigt een doorsnee Hollandse dag aan.

Mocht het leven voor elke dag een andere outfit hebben klaarliggen, dan zouden grauw- en grijstinten toch de voorkeur genieten. Zwartgalligheid? Charles beweert dat een zeker pessimisme hem beschermt tegen al te hoge verwachtingen en zelfbedrog, althans wat zijn eigen leven aangaat. Onbestemd grijs ochtendlicht, hij houdt er wel van, niet erg hoopgevend maar het kan nog alle kanten op. Prima zo. Een zonnig begin van de dag maakt hem altijd extra nerveus. Alsof er niets aan de hand zou zijn terwijl je wel beter weet. Maar hij wil nu de feiten laten voor wat ze zijn, zoveel mogelijk. Vliegen op de automatische piloot, zo noemt hij het. Nou, zo noemden zijn collega's het destijds wanneer ze zich te pletter verveelden op hun arbo-gecertificeerde bureaustoelen achter de hoge ramen van het grote kantoorgebouw, daar beneden in het zuiden des lands, long long time ago. Hij recht de schouders, strijkt langs zijn dunne snor, de automatische piloot is er klaar voor, superdaddy, fasten your seatbelts!